

ОБРАЗ ДУШПАСТИРЯ У ТВОРЧОСТІ СЛУГИ БОЖОГО ОТЦЯ КИРИЛА СЕЛЕЦЬКОГО

У цій статті на основі творчої спадщини о. Кирила Селецького схарактеризовано образ душпастиря Церкви як взірця для наслідування. Зазначено, що тема актуальна й наскрізна у художньо-просвітницькому доробку автора, а опис ревних духовних осіб тотожний євангельському вислову – «Ви є сіль землі». Виконуючи свою місію, священники завжди перебувають з людиною чи народом як порадики і вчителі. Така особистість не цурається жодної верстви народу, а готова радо послужити заможному чи бідному, мандрівникові чи в'язневі. Акцент у дослідженні зроблено на духовному батьківстві, яке дбає про спасіння людини. Релігійна особа у візії о. К. Селецького ревно, мужня, здатна прийняти мученицьку смерть заради порятунку людської душі й водночас є прикладом молитовного чужання, адже без постійного спілкування зі своїм Творцем душпастир не виконає місію проводиря в молитві і може втратити своє призначення – нести Бога в життя людини.

У науковій розвідці проаналізовано взаємини священника зі своєю паствою, позаяк він вибраний з народу і трудиться для нього ж. Важливо те, що покликання душпастир зреалізовує не лише в храмі, а й шукає будь-якої нагоди послужити ближнім.

Окрему увагу автор зацентровує на можливості священнослужителя займатися політичною чи партійною діяльністю, застерігаючи, що це небезпечно і може звести духовну особу на манівці: Церква вища за всі політичні інституції. Найперше – авторитет Церкви та її вчення.

Одначе місія священнослужителя, тим більше під ту пору, різногранна, що навіть може виходити за межі духовного життя; душпастир не стоїть осторонь проблем матеріального добробуту своїх громадян. Для нього важливій просвітницька діяльність та освітні складові, що сприяє духовному зростанню пастви: друковане слово, захоронки, шкільництво, наука для дорослих,

о. Віталій ГОРІН,
магістр богослов'я, Стрийська
єпархія УГКЦ

Fr. Vitaliy HORIN,
Master of Theology, Stryi Eparchy of
the UGCC

<https://orcid.org/0000-0003-4688-4676>
horinv123@gmail.com

створення спілок. Душпастир для о. К. Селецького – це своєрідний живий орієнтир у релігійному, культурному та економічному розвитку.

Ключові слова: душпастир, священнослужитель, Українська греко-католицька церква, образ.

THE IMAGE OF THE PASTOR IN THE WORKS OF THE SERVANT OF GOD FATHER KYRYLO SELETSKYI

On the basis of Fr. Kyrylo Seletskyi's literary heritage the image of the pastor of the Church as an example to follow is characterized in this article. It is noted that the issue is relevant and pervasive in the author's artistic and educational works, and the description of zealous clergy is identical to the Gospel phrase – "You are the salt of the earth." In carrying out their mission, priests are always with man or people as advisors and teachers. Such a person does not keep away from any stratum of the people, but is ready to gladly serve the rich or the poor, the traveller or the prisoner. The emphasis in the study is on spiritual fatherhood, which cares about the salvation of man. A religious person according to Fr. Kyrylo Seletskyi is zealous, courageous, able to accept martyrdom for the salvation of the human soul and at the same time is an example of prayer vigilance, because without constant communication with his Creator a pastor does not fulfil the mission of a guide in prayer and may lose its purpose – to carry God into human life.

The scientific research analyses the priest's relationship with his flock, because he was chosen from the people and works for them. It is important that the vocation of the pastor is realized not only in the temple, but also seeks any opportunity to serve his neighbours.

The author emphasizes the possibility of a priest to be engaged in political or party activities, warning that it is dangerous and can mislead the clergy: the Church is above all political institutions. The first thing is the authority of the Church and its teachings.

However, the mission of the priest, especially at that time, is diverse, which may even go beyond the spiritual life; the pastor does not stand aside from the problems of material well-being of his citizens. For him, educational activities and educational components are important, which contributes to the spiritual growth of the flock: the printed word, zakhoronkas (kindergartens), schooling, studies for adults, unions formation. The pastor for Fr. Kyrylo Seletskyi is a kind of living guide for religious, cultural and economic development.

Key words: pastor, clergyman, Ukrainian Greek Catholic Church, image.

Постановка проблеми. Серед великої плеяди душпастирів Української греко-католицької церкви на гідному місці й о. Кирило Селецький. Священник жив і працював у другій пол. XIX – на поч. XX ст. Він присвятив усе своє життя служінню Церкві та народові. На сьогодні

життя, служіння та творча спадщина отця Кирила ще не є належно оцінені й потребують подальших ґрунтовних студій.

Аналіз досліджень. Серед незначної когорти дослідників історико-літературної, богословської, педагогічної спадщини доречно назвати імена о. Теодора Вергуна, с. Маркіяни (Василишин), Марії Стецик, Ірини Дмитрів, с. Стефанії Марко, Ігоря Розлуцького, Наталії Колб, Анни Розлуцької. Втім жоден з дослідників не ставив собі за мету ґрунтовно осмислити феномен священнослужителя у творчому доробку о. Кирила Селецького, хоча й були зроблені певні акценти у цьому дискурсі.

Мета нашого дослідження – проаналізувати образ душпастиря, який відгукнувся на заклик Божий і не змарнував свого таланту у служінні Творцеві й людям. Ця постать духовного отця є доволі помітною у друкованому слові пароха с. Жужеля.

Виклад основного матеріалу. Отець Кирило Селецький писав художні твори та статті на різну тематику. Вагоме місце в його творчому доробку займає постать душпастиря. Цю тему простежуємо в таких працях, як «Отець Іван Боско. Його життя і діяльність», «Отець Севастіян Кнайп», «Житє св. Івана Золотоустого», «О. Іоанн Снігурський». Окрім того, образ душпастиря отця Кирило висвітлював і в статтях, а також опосередковано торкався проблеми священників в інших творах, зокрема оповіданнях. Отець Кирило Селецький також виводить цілу плеяду святих і праведних душпастирів – єпископів і священників. Їхні риси й акцентовані чесноти формують образ правдивого душпастиря, який є духовним отцем, людиною молитви, готовим до проповідування Євангелія, дбає за потребуючих, не нехтує просвітницькою діяльністю, рівно ж є добрим управителем церковних дібр.

Ведучи мову про душпастиря, хочемо зауважити, що його служіння найперше оприявнюється як чин духовного отця, який супроводжує людину в її духовно-моральному житті. Прикладами душпастирів, які допомагають простувати шляхом християнського життя і дають надію, є образи отців з оповідань «Пригоди Джеймса Кука, або що може сильна воля і постійна праця» і «Відкриття Америки». Два душпастирі зустрічають молодих і завятих людей, які мають свої проблеми. Старенький священник, починаючи розмовляти з Джеймсом Куком, відчуває гордовитість юнака та повчає його: «Гордовитість має добро в собі, бо не раз захороняє людину перед підлабузництвом, але пам'ятай, потрібно вважати, щоб не перейти міру» [17, с. 30]. Він намагається з лагідністю і любов'ю показати Джеймсові небезпеку його духовної вади. Та коли отець бачить неготовність прислухатись до його порад, то не нав'язується, але дає важливі настанови на життя: «Сторонися гріха,

всяка праведність хай прикрашає твою душу. Молись та працюй. Світ широкий, є на ньому багато місця, де можна приміститися, і для тебе буде місця доволі» [17, с. 30].

Інший душпастир – о. Хуан Перес, ігумен монастиря в Палос, – зустрічається з Христофором Колумбом. Ця подія стала надважливою у житті мореплавця, оскільки монах був єдиною людиною, яка повірила в нього і підтримала його ідеї: «Він ніколи не дозволяв собі кепкувати з Христофора, як це робили інші, а заохочував його не відрікатися від своїх планів» [9, с. 19]. Та не тільки словами, але й ділом підтримав Колумба душпастир. Через свого приятеля він передав листа до короля Іспанії, що, зрештою, вирішило долю мореплавця. Христофор Колумб «був вдячний ігуменові монастиря, за допомогу, і просив його заопікуватися сином та молитися за подорож» [9, с. 22]. Ця подія засвідчує здатність духовного отця опікуватися своїми дітьми, виявляти любов і допомагати їм у розв'язанні різних проблем, а також супроводжувати людину своїми молитвами.

Згадані священники є добрим прикладом духовного батьківства. У момент, коли Бог посилає до них людей, вони зуміли прийняти їх, зрозуміти їхні духовні потреби, дати поради й настанови, які у подальшому житті стали б їм у пригоді. А коли прийшов час, то відпустили їх, віддаючи в руки Господні.

Образи ревних пастирів, які турбуються про спасіння людських душ, добре виписані в оповіданнях о. Селецького «Люби правду – мерзися лжею», «Навернення розбійника» і «Отець Маврикій».

У першому оповіданні автор виводить образ Отця духовного, що душпастирює серед в'язнів. Він майстерно відтворює радість цього священника, який наставив колишнього ув'язненого на добру дорогу: «И я радувався, що спровадивъ сю душу на дорогу праведности, – бо вжежь для каждого свое знанье понимающога пастиря душ нема бѣльшого щастя на симъ свѣтѣ, якъ тогды, коли на путь праву зведе зблукавшую ся вѣвцю» [12, с. 5]. Плоди, які інколи стають явними після ревного служіння духівника, сповнюють його радістю, бо він єднає людські душі з Богом. Радість – це найбільша нагорода за служіння.

В оповіданні «Навернення розбійника» представлена постать апостола Івана, який покладав великі надії на здібного молодого юнака, подбав про його навчання та необхідні умови, поручив опіці єпископа. З часом хлопець почав вести грішне життя. Коли про це дізнався святий, то відразу вирушив на пошуки юнака. Знайшовши хлопця, апостол не картає його, а виявляє милосердя: «Тѣшивъ и успокоювавъ го святый мужь лагѣдними и солодкими словами, и того, що вже зануривъ ся въ

болотъ грѣху ставъ пѣдносити надѣєю в необмежене милосердіє Боже и не попереставъ доти въ своемъ дѣлѣ навернення грѣшника, ажъ доки той же дѣлами покаянія не поєднавъ ся съ Богомъ и житъе свое исправивъ» [13, с. 25]. Духовний батько веде людей до злуки з Богом, Який може мінати людське життя, а не за собою, бо священник є тільки Його знаряддям, виступає добрим батьком для грѣшника.

В оповіданні «Отець Маврикій» ідеться про душпастиря, який служить у храмі неподалік в'язниці. Отець розуміє, що його присутність у храмі є спасенною для багатьох загублених душ, але також свідомий того, що люди, особливо морально скривджені, можуть приходити з різною метою. Довголітні в'язні, залишаючи тюрму під приводом «духовної опіки», зустрічаючись із священником, чинять насильство, тому мало не доходить до вбивства отця. Ідучи до сповідальниці, цей священник щоразу збуджує в собі свідомість жертвної посвяти Богові та людям, а також готовності померти в ім'я Христа [16, с. 328–333]. Тут зображено ревність та мужність душпастиря, рівно ж священничу самозреченість і готовність стати мучеником заради спасіння людських душ.

Для кожної християнської спільноти душпастир є взірцем молитовного життя, тим, хто вчить, як потрібно молитися, і виступає провідником у молитві. Це чудово представлено на прикладі постави о. Джованні Боска, який був провідником на дорозі молитви для своїх підопічних, гуртував їх у храмі і молився з ними [15, с. 16]. Отець Боско, уповаючи на Боже Провидіння і вдаючись у всіх бідах і тривогах за прятунком до Бога, найчастіше, – до Богородиці, яка була його Покровителькою і швидкою Поміччю, зумів прищепити такого ж духа молитви і своїм підопічним [15, с. 21].

Молитва – це фундамент, на якому постає життя душпастиря. Без молитви будь-яка діяльність втрачає своє основне призначення – нести Бога в життя ближніх. Чільне місце в молитовному правилі священника посідає Літургія як вершина й водночас джерело сили для священничого служіння. Отець Кирило Селецький у життєписі о. Севастіана Кнайпа наводить розпорядок дня священника: «Рано о годині 4 – чи то взимі, чи в літі вставав і поспішав до церкви, щоби Службу Божу відправити. Час, який лишився єму до години 6, опроваджував він на духовнім роздумуванні, читанню і молитві» [8, с. 479]. Цей душпастир розумів важливість щоденної літургійної молитви, читання Святого Письма та розважання над ним.

Важливе місце в духовному житті священника відводиться реколекціям. У статті «О реколлекціяхъ священническихъ въ загалѣ» о. Ки-

рило говорить, що реколекції для священника є неначе манна небесна, вони здатні поживити і скріпити духа, щоб душпастир, який є слугою Христа, мав сили боротися у своєму житті зі світом і його принадами [14, с. 655].

Проповідування Євангелія – одна з основних складових частин священничого служіння. Церква встановлена Христом для того, аби продовжувати звіщати Євангеліє. Найкращим місцем для цього є спільні богослужіння. Прикладом готовності навчати на церковних зустрічах є святий Йоан Золотоустий: «З жаром великим голосив він слово Боже, що, мов золото, плило з уст его і зневоляло присущих до покаяння і до поправи життя» [8, с. 359]. Кожна можливість для проповідування стала для святителя нагодою для навчання, напоумлення і картання: «Святий Іван голосив слово Боже не лише в неділі і свята, але і в буденні дні. З науки его відносили вірні превеликий хосен: стала нечисть з-поміж людей щезати, гидкі нориви і установи стали викоренятися... Повсюди явні були обильні овочі его труду» [8, с. 358–359].

Добре слово, сказане з любов'ю і щирістю, здатне доторкнутися до серця. Добре слово змінює людину на краще, – говорив о. Джованні Боско [15, с. 62–62]. Саме добрим словом «залучав о. Боско молодих безпритульних до свого закладу й зумів їх перетворювати лагідною і рішучою настановою на людей, милих Богу і корисних людям» [15, с. 82].

На думку о. Кирила Селецького, крім слова сказаного, до людини можна промовити й через слово, написане на папері. О. Селецький цитує папу Пія IX, який говорить: «Добра преса се діло, що заключає в собі великий хосен і великі заслуги» [18, с. 440]. Прикладом душпастиря, який не тільки здійснює служіння своєю фізичною присутністю між людей, а й служінням через писане слово, є о. Боско, який «у вільні хвилини написав він багато корисних книг для молоді» [15, с. 28].

Великою небезпекою для душпастиря може стати захоплення політичними поглядами й проповідування їх з амвону. Він має розуміти, що «Церква Христова стояла з первовіку все вище по над всякою земскою політикою, понад всіми партиями, она всіх єднала і мирила всіх і вся однаковою любовію обнімала. Проповідники сеї науки держали ся осторонь від всякого калу політичного і партійного, який нині споганив все жите суспільне» [11, с. 18]. Тому священники мають бути свідомими, що вони є покликані голосити Добру Новину, а все, що суперечить науці Церкви, не може бути предметом проповідей і наук.

Душпастир вибраний з народу і посланий до нього, живе й трудиться для свого народу. Його діяльність має виходити за межу храму, він

має шукати нагод служити іншим. Владу, яку душпастир отримав, має здійснювати в смиренному служінні своїй пастві. Висвітлюючи життя і діяльність отця Джованні Боска, отець Кирило представляє його як душпастиря, який уміє побачити потребу ближнього, бути відкритим на нього, який «весь свій вік і всі сили свого духа приніс в жертву стражденним» [15, с. 27]. Уже з перших літ душпастирювання о. Боско береться до відданого служіння. Коли молодий о. Боско належав до «Товариства св. Франциска з Асичу» і відвідував туринську в'язницю, звернув увагу на те, що там є багато молодих ув'язнених, і його серце тривожилося за їхню долю [15, с. 9]. Згодом отець повністю посвячує своє життя бідним хлопцям, створює ораторії для них. Отець Кирило захоплювався цим священником, його відданістю та жертвоністю. Він пише, що «поряд з тим, що о. Боско присвячував багато часу своїй Ораторії, він був у в'язницях, у лікарні Котоленго, на цвинтарях, відвідував нужденних в різних куточках міста» [15, с. 27–28]. Отець Боско є прикладом пастиря, який присутній там, де є найбільша потреба послужити ближнім.

Описуючи життя св. Йоана Золотоустого, о. Кирило наголошує на любові святого до бідних і нужденних: «Засновав він больниці... даліше здвигнув він доми для убогих. Всякими злиднями притиснені люде находили у него скору поміч і пораду, він вставлявся за безвинно ув'язненими, потішав засмучених, брав в захорону покривджених, опікувався вдовами і сиротами» [8, с. 359].

Розповідаючи про життя о. Севастіяна Кнайпа, який, окрім душпастирського служіння займався лікуванням тілесних хворіб, о. Кирило звертає увагу на доброту й прихильність священника до всіх людей: «В тілесних недугах лічив він всіх без різниці віроісповідання... всі вони були для него страдаючими ближними, котрими опікувався з братнею любовію» [8, с. 478]. Душпастир не повинен робити різниці між людьми. Також не повинен шукати винагороди тут, на землі, бо розуміє, що його нагорода буде в Царстві Божому. Так і о. Севастіян «ніколи не думав о собі і для себе нічого не бажав; ему розходилося лиш о добрі ближних. Єго жите – то жите безмежної любови до страдаючих.... Він був слугою Христа і яко такий дбав лише о похвалу і заплату свого Пана, котрому через весь свій вік так вірно служив» [8, с. 483].

Отець Іван Снігурський, ще коли був молодим священником і навчався у Відні на вищих студіях, відвідував тамтешні лікарні, щоб «справувати духовні услуги» [8, с. 491]. А згодом, ставши єпископом Перемишльським, дбав про бідних людей: «Молодіж, убогу і пильну, що приходила до него з повним довір'єм, наділяв грошевою допомогою,

одягав і живив. Словом, був для неї рідним батьком і був взаємно від неї люблений і почитаний» [8, с. 503]. Владика Іван переймався долею вдів і сиріт священників своєї єпархії. Саме тому «предложив він прошене правительству, щоби дозволило йому засновати запомоговий фонд для вдів і сиріт по священниках Перемишльської єпархії... Сю добродійну інституцію підпомагав він щорічно багатими жертвами; за нею не позабув він і в посліднім завіщаню своїм» [8, с. 498]. Служіння душпастиря має являти Божу любов. Це свідчення любові священнослужитель покликаний здійснювати завжди і повсюди.

Душпастир через своє служіння і діяльність дбає не тільки про духовний та матеріальний стан людей. Він має унікальну можливість торкатися свідомості тих людей, з якими зустрічається через проповіді, катехизації, промови, виступи і друковане слово. Душпастир має бачити рівень освіченості народу й потреби допомагати йому через суспільно-просвітницьку діяльність. Отець Боско перебував завжди з народом і, побачивши його неосвіченість, вирішив створювати вечірні школи для дорослих людей [15, с. 14], а також засновував вечірні школи для дітей [15, с. 24].

О. Іван Снігурський, ставши єпископом Перемишльським і побачивши потребу у просвітницькій діяльності, береться до роботи: «Спершу позабудив він парохіяльні школи в своїх добрах.... І призначив з власних фондів 60 злр. щорічно кожному учителеви як винагороду за труди» [8, с. 492]. Молодий єпископ не зупинився на досягнутому – він прагнув більшого, тож заснував учительську семінарію, а «щоб придбати для народу освітних учителів, основав в Перемишли Інститут дякоучителів... Була се перша «Семінарія учительська» в Галичині... поклав єпископ Снігурський перші підвалини під будівлю народної просвіти – під будівлю сильну і тревалу, бо оперту на релігійній основі» [8, с. 492]. Владика Іван зрозумів також потребу в народній і церковній літературі і, з огляду на це, заснував друкарню: «Дбалий о духове добро свого народу владика основав нову руску печатню.... Він хотів рідним словом ширити просвіту в народі і зарадити потребі церковних книг» [8, с. 499].

Церква, піклуючись про духовне й матеріальне благо людей, не має забувати, що потребує дочасного майна, яке потрібне для богопочитання, здійснення місійної, просвітницької і харитативної діяльності. Душпастирю належить піклуватися про церковні добра й наглядати за ними. Це насамперед священні речі, які були благословенні, освячені або посвячені. Така праця вимагає чималих зусиль. Часто священникові доводиться недоїдати та недосипати, неустанно наглядати, перебу-

вати завжди в роздумах, як би то найшвидше та найкраще виконати ту чи іншу справу [8, с. 46].

У статті «Будова церковей» отець Кирило як взірець наводить священників, які своєю працею і запалом спромогалися зводити храми, що «і структурою і хорошим внутрешнім уладженем полонять очи і серце християнина» [7, с. 64]. Храм є серцем парафії, що спонукає людей до благоговійного поклоніння Богу. Інколи душпастирі можуть зіштовхнутися з небажанням людей допомагати. Отець Кирило наголошує, що люди, бачачи ентузіазм душпастиря, також загоряються тою справою і самі долучаються до неї: той, хто «охотно жертвував весь свій труд для Божої справи», здатний спричинити до того, щоб «нарід охотно складав свої лепти на Божий дім» [7, с. 65]. Людина найкраще сприймає дійсність через образи. Тому душпастир мусить докладати зусиль до того, щоб у храмі панували краса й порядок. Це дозволяє молільнику більш глибоко й усвідомлено пережити богослужіння.

Отець Кирило Селецький у своїх творах на душпастирську тематику не дає якихось конкретних порад, візій чи настанов. Його роздуми спрямовані на висвітлення життя й служіння єпископів та священників, щоб на їхньому прикладі вивести правдивий образ пастиря народу Божого. Отець Кирило сам жив тими образами душпастирів, які представлені в його творах. Отець Теодор Вергун згадував, що о. К. Селецький, побачивши убогого без сорочки, скинув свою сорочку і віддав бідному [1, с. 151]. В одному з опублікованих оповідань – «Вкрадена сорочка» – о. Кирило розповідає аналогічну історію про отця Климентія, пароха с. Стрільбичі, який був щирим, милосердний і ділився з бідними своїм добром. Цей священник одного разу зустрів убогого діда в порваній одежу, скинув свою сорочку і віддав бідному [10, с. 22]. У шематизмі Перемишльської єпархії половини XIX ст. знаходимо інформацію про те, що в с. Стрільбичі Старосамбірського деканату довголітнім парохом та місцевим деканом був о. Климентій Турчманович [20, с. 87]. У 1864 р. на парафії в Біличу Горішнім цього ж деканату обов'язки адміністратора здійснював о. Кирило Селецький [20, с. 85]. Це може свідчити, що о. Селецький переймав досвід і спосіб життя тих душпастирів, про яких згодом писав у своїх творах.

Висновки. Постаті священнослужителів, виведені у творах о. Селецького, звісно, гідні до наслідування, рівно ж його життя і служіння є прикладом для священника нашого часу. Блаженніший Святослав, перебуваючи в монастирі Згромадження сестер Святого Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії у Львові 15 лютого 2018 р., на празник Стрітення Господнього, під час проповіді так сказав про отця Кирила

Селецького: «Сьогодні наша Церква бачить його як того, хто своїм прикладом світить багатом нашим священникам і всім богопосвяченим особам навіть нашого часу» [2]. Отець і Глава Української греко-католицької церкви наголосив: «Нам так сьогодні бракує таких священників, як о. Селецький. Отець Кирило жив у складні часи. Ми сьогодні теж живемо в не дуже світлі часи, у часи, коли наш народ часом зневірений, розгублений, потребує надії і світла» [2].

Отже, збірний образ отця-прелата та конкретні духовні особи є взірцем душпастиря, який вміє відчитувати знаки часу та шукати засобів і можливостей для того, щоб давати відповіді на проблеми. Сам отець Кирило відзначався великою ревністю у сповненні своїх священничих обов'язків, жертовністю у служінні ближнім, любов'ю до знедолених. Священник не боявся бути новатором у церковному і народному житті, адже заснував два чернечі згромадження і першим відкрив захоронки для дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вергун Т.¹ Отець Кирило Селецький. *Богословія*. Рим, 1988. № 52. С. 131–196.
2. Глава УГКЦ на Стрітення Господне: «Той, хто пережив зустріч з Богом, назавжди став інакший» / Департамент інформації УГКЦ. *Інформаційний ресурс Української Греко-Католицької Церкви* : веб-сайт. 2018. URL: http://news.ugcc.ua/audio/glava_ugkts_na_str%D1%96tenya_gospodnie_toy_hto_perezhiv_zustr%D1%96ch_z_bogom_nazavzhdi_stav_%D1%96nakshiy_81902.html.
3. Інтерв'ю з с. Маркіяною (Василишин) про о. Кирила Селецького, бєатифікаційний процес якого незабаром має розпочатися. Розмовляла Мар'яна Карапінка: веб-сайт. URL: http://oranta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=166:lotec-kyrylo-selecky-ce-velyky-svjatec-osoba-jakoju-ja-postinozahopljujusr&catid=35:istorychni-postati-cat&Itemid=48 (дата звернення: 10.04.2022).
4. Колб Н. «З Богом за Церкву і вітчизну»: греко-католицьке парафіяльне духовенство в Галичині у 90-х роках XIX століття. Жовква : Місіонер, 2015. 372 с.
5. Марко С. Отець Кирило Селецький – засновник перших активних чернечих згромаджень в УГКЦ. *Наукові записки Українського Католицького Університету. Серія «Богослов'я»*. Львів : УКУ, 2018. Ч. XI. Вип. 5. С. 107–126. URL: nz-theology.ucu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/marko_107-126.pdf.
6. Розлуцька А. Феномен непересічності: літературний портрет отця-просвітника Кирила Селецького. *Spheres of Culture* : journal of Philological, Historical, Social and Media Communication, Political Science and Cultural Studies. Lublin, 2019. XX. P. 15–20.
7. Селецький К. Будова церковей. *Нива*. Львів, 1905. Ч. 3. С. 64–66.
8. Селецький К. Вибрані твори : у 2-х т. / упоряд. та ред.: Ігор Розлуцький, с. Маркіяна (Василишин). Дрогобич : Коло, 2018. Т. 1. 608 с.
9. Селецький К. Відкриття Америки. Львів : Свічадо, 2016. 64 с.
10. Селецький К. Вкрадена сорочка. *Книжочка місійна*. Перемишль, 1905. Ч. 8. С. 22.

¹ У збірнику подаємо Т. Вергун, з огляду на те, що у «Богословії» помилково приписано авторство П. Вергунові.

11. Селецький К. Де инде а у нас. *Нива*. Львів, 1905. Ч. 1. С. 17–19.
12. Селецький К. Люби правду – мерзи ся ложею. *Посланникъ*. Перемишль, 1904. Ч. 16. С. 5.
13. Селецький К. Наверненье розбѣйника. *Книжочка місійна*. Перемишль, 1894. Ч. 8. С. 21–25.
14. Селецький К. О реколлекціяхъ священническихъ въ загалѣ. *Рускій Сіонъ*. 1875. Ч. 21. С. 655–659.
15. Селецький К. Отець Іван Боско. Його життя і діяльність / за ред. Лідії Веремієнко. Львів : Видавництво ОО. Селезіян, 1992. 120 с.
16. Селецький К. Отець Маврикій. *Богословський Вісник*. Львів, 1902. Ч. 3. С. 328–333.
17. Селецький К. Пригоди Джеймса Кука або що може сильна воля і постійна праця. Львів : Свічадо, 2016. 56 с.
18. Селецький К. Релігійний занепад. – Теперішня преса. *Нива*. Львів, 1905. Ч. 17. С. 439–441.
19. Стецик М. Художня творчість о. Кирила Селецького в контексті духовно-просвітницьких та естетичних пошуків і мовно-ментальних викликів. *Рідне слово в етнокультурному вимірі* : зб. наук. пр. / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич : Півсвіт, 2021. С. 141–152.
20. Schematismus Universi Venerabilis Cleri Dioeceseos graeco catholicae Premisliensis pro Anno Domini 1836. Premisliae : Impressum in Typographia Episcopali Ritus Graeco Catholici, 1836.

REFERENCES

1. **Verhun, T.** (1988). Otets Kyrylo Seletskyi [Father Kyrylo Seletsky]. *Bohosloviia – Theology*, 52, 131–196. Rym [in Ukrainian].
2. **Departament informatsii UHKTs.** (2018). Hlava UHKTs na Stritennia Hospodnie: «Toi, khto perezhyv zustrich z Bohom, nazavzhdy stav inakshyi» [The head of the Ukrainian Greek Catholic Church at the Lord's Supper: "He who has experienced an encounter with God has become different forever"]. *Informatsiinyi resurs Ukrainskoi Hreko-Katolytskoi Tserkvy – Information resource of the Ukrainian Greek Catholic Church*. Retrieved from http://news.ugcc.ua/audio/glava_ugkts_na_str%D1%96tenya_gospodnie_toy_hto_perezhiv_zustr%D1%96ch_z_bogom_nazavzhdi_stav_%D1%96nakshiy_81902.html [in Ukrainian].
3. Interviu z s. Markiianoi (Vasylyshyn) pro o. Kyryla Seletskoho, beatyfikatsiinyi protses yakoho nezabarom maie rozpochatysia [Interview with the nun sister Markiana (Vasilyshyn) about Fr. Kyrylo Seletsky, whose beatification process is about to begin]. (2008). *Oranta*. Retrieved from https://oranta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=166:lotec-kyrylo-selecky-ce-velyky-svjatec-osoba-jakoju-ja-postino-zahopljujusr&catid=35:istorychni-postati-cat&Itemid=48 [in Ukrainian].
4. **Kolb, N.** (2015). «Z Bohom za Tserkvu i vitchyznu»: hreko-katolytske parafialne dukhovenstvo v Halychyni u 90-kh rokach XIX stolittia [“With God for the Church and the fatherland”: Greek Catholic parish clergy in Galicia in the 90s of the 19th century]. Zhovkva: Misioner [in Ukrainian].
5. **Marko, S.** (2018). Otets Kyrylo Seletskyi – zasnovnyk pershykh aktyvnykh chernechykh zghromadzhen UHKTs [Father Kyrylo Seletsky is the founder of the first active monastic congregations of the Ukrainian Greek Catholic Church]. *Naukovi Zapysky*

Ukrainskoho Katolytskoho Universytetu. Serii «Bohoslovia» – Scientific Notes of the Ukrainian Catholic University. Theology Series, 11 (5), 107–126. Lviv. Retrieved from nz-theology.uclm.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/marko_107-126.pdf [in Ukrainian].

6. **Rozlutska, A.** Fenomen neperesichnosti: literaturnyi portret otsia Kyryla Seletskoho [The literary portrait or the phenomenon of the outstanding priest and enlightener Kyrylo Seletskyy]. *Spheres of Culture: journal of Philological, Historical, Social and Media Communication, Political Science and Cultural Studies*. 2019. Vol. XX. pp. 15–20. Lublin [in Ukrainian].

7. **Seletskyy, K.** (1905). Budova tserkvei [Church construction]. *Nyva – Cornfield*, 3, 64–66. Lviv [in Ukrainian].

8. **Seletskyy, K.** (2018). *Vybrani tvory [Collection of works]*. (Vols. 1–2; Vol. 1). I. Rozlutskyi & s. Markiiiana (Vasylyshyn) (Eds.). Drohobych: Kolo [in Ukrainian].

9. **Seletskyy, K.** (2016). *Vidkryttia Ameryky [Discovery of America]*. Lviv: Svichado [in Ukrainian].

10. **Seletskyy, K.** (1905). Vkradena sorochka [Stolen shirt]. *Knyzhochka misiina – Mission booklet*, 8, 22. Peremyshl [in Ukrainian].

11. **Seletskyy, K.** (1905). De ynde a u nas [Where else and in our country]. *Nyva – Cornfield*, 1, 17–19. Lviv [in Ukrainian].

12. **Seletskyy, K.** (1904). Liuby pravdu – merzy sia lozheiu [Love the truth – be disgusted with lies]. *Poslannyk – Envoy*, 16, 5. Peremyshl [in Ukrainian].

13. **Seletskyy, K.** (1894). Navernene rozbiinyka [The conversion of the robber]. *Knyzhochka misiina – Mission booklet*, 8, 21–25. Peremyshl [in Ukrainian].

14. **Seletskyy, K.** (1875). O rekollektsiakh sviashchenycheskykh v zahali [About priestly retreats in general]. *Ruskii Sion – Russian Zion*, 21, 655–659 [in Ukrainian].

15. **Seletskyy, K.** (1992). *Otets Ivan Bosko. Yoho zhyttia i diialnist [Father Ivan Bosco. His life and work]*. L. Veremiienko (Ed.). Lviv: Vydavnytstvo OO. Seleziiian [in Ukrainian].

16. **Seletskyy, K.** (1902). Otets Mavrykii [Father Mavryky]. *Bohoslovskyyi Visnyk – Theological Bulletin*, 3, 328–333. Lviv [in Ukrainian].

17. **Seletskyy, K.** (2016). *Pryhody Dzheimsa Kuka abo shcho mozhe sylna volia i postiina pratsia [The adventures of James Cook or what can strong will and constant work]*. Lviv: Svichado [in Ukrainian].

18. **Seletskyy, K.** (1905). Relihiinyi zanepad. – Teperishna presa [Religious decline. – The current press]. *Nyva – Cornfield*, 17, 439–441. Lviv [in Ukrainian].

19. **Stetsyk, M.** (2021). Khudozhnia tvorchist o. Kyryla Seletskoho v konteksti dukhovno-prosvitnytskykh ta estetychnykh poshukiv i movno-mentalnykh vyklykiv [Artistic creativity of Fr. Kyrylo Seletsky in the context of spiritual-educational and aesthetic searches and linguo-mental challenges]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri – Native word in ethnocultural dimension* (pp. 141–152). Drohobych: Posvit [in Ukrainian].

20. *Schematismus Universi Venerabilis Cleri Dioeceseos graeco catholicae Premisliensis pro Anno Domini 1836 [Figure of the All Venerable Clergy of the Greek Catholic Diocese of Premisli for the Year of our Lord 1836]*. (1836). Premisli: Impressed in the Episcopal Printing of the Greek Catholic Rite [in Latin].